

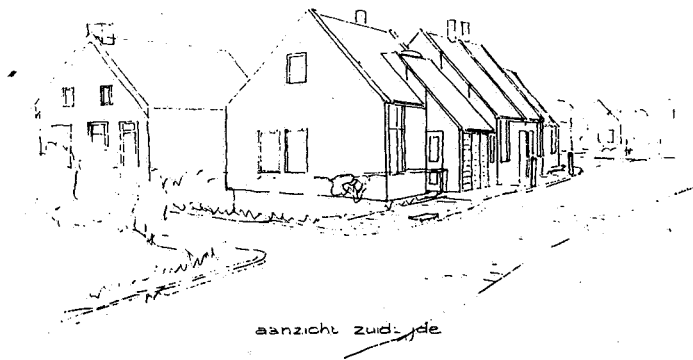
IDEËËNPRIJSVRAAG "DORPSVERNIEUWING"

Pier Holtrop

Maart vorig jaar schreef de Provinciale Groningse Schoonheidskommissie, ter gelegenheid van haar 50 jarig jubileum, een prijsvraag uit, met het doel om ideeën te leveren voor de nieuwbouw in Groningse dorpen. Deelnemers konden een bijdrage leveren aan de dorpsvernieuwing door aan te tonen dat, met nieuwbouw, positief kan worden ingespeeld op het bestaande dorpskarakter. In november kwam het eindrapport van de jury uit. Nadien is het geheel als expositie gepresenteerd in het cultuurcentrum "de Oosterpoort" te Groningen. Het onderwerp is goed geschoten, aangezien het van belang is dat de ontwikkeling van nieuwbouw in dorpen nu eindelijk eens een goede wending neemt. Wat mij in eerste instantie opviel, was het brede kader waarin de prijsvraag was opgezet en de mijns insziens indrukwekkend gevarieerde jury. In tegenstelling hiermee stonden de uit te loven premies voor de winnaars. Als vergoeding voor het stuk werk dat geleverd moest worden, is een bedrag van f 2000,— nauwelijks voldoende en dan te bedenken dat dit bedrag, als locker, alleen aan de winnaars zou worden uitgelooft. In dit licht kwam de prijsvraag voor mij als "een heitje voor een karweitje". Ik zie de stimulans niet voor een ontwerper of een architect om voor dat bedrag naar een prijs te dingen. Mijns insziens is het helemaal niet nodig om met dergelijke bedragen te schermen, want het gaat dan toch uitsluitend om de eer of het krijgen van bekendheid. Het was beter geweest, het resultaat te koppelen aan een opdracht tot bouwen. Daarmee zouden dan zowel jury als inzenders, in een concreet kader overdrachtelijk zijn geweest voor de burgers en bestuurders van de betreffende dorpen. Mijn ervaring is dat, na uitvoerige studie van de prijsvraag en het

gevelwand oosterstraat

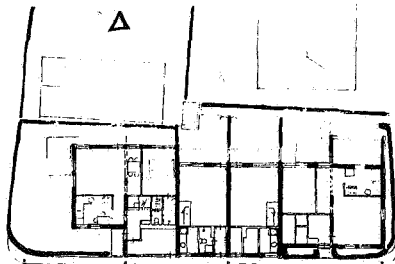

aanzicht zuidzijde

juryrapport, ik iets begreep van de prijsvraag en de bekroningen, maar ik zie dit zeer somber in voor genoemde burgers en bestuurders. Een vertaling hiervan is wel op zijn plaats. We komen terecht bij de welbekende vraag: wat is er uiteindelijk van terecht gekomen? Waarop we dan allemaal weer aan ons hemd staan te trekken, omdat we opnieuw in de kou zijn komen te staan. Hoewel de Schoonheidskommissie graag inzicht zou willen geven over hoe men, ook vandaag, in kleine dorpen nieuw kan bouwen, beschouwt zij realisatie van de plannen niet als doel. Beide formuleringen zijn afkomstig uit de bij de prijsvraag behorende tekst en zijn voor mijn gevoel, in deze vorm met elkaar in tegenspraak.

Sociale structuur

Of dat nu de reden is dat de kwaliteit van de inzendingen tamelijk zwak is, is niet duidelijk. De meeste van de bekroonde inzendingen vind ik voor een dorpsbebouwing onbruikbaar en voor mij rijst de vraag voor wie men denkt te bouwen: voor de akade-

mikus die in de nabije stad werkt of voor de welgestelde notabelen van het dorp? Onmiddellijk daarop de vraag: wat is dan de toekomstwaarde van het dorp? Een nieuw soort "new-town", een slaapstadje met ruitjesgordijnen en kleurige luiken? Geef mijn portie maar aan Fikkie! Karakteristiek voor een dorp is ook, vind ik, de sociale structuur en wil men een dorp toekomstwaarde geven, dan zal deze structuur medebepalend moeten zijn voor het ontwerp. Ik krijg niet de indruk dat inzenders en jury dat zo hebben gezien, hoewel de jury wel een en ander in haar beoordelingscriteria heeft opgenomen. Toch een beetje naast de pot gepist dus, ondanks de werkelijk briljante commentaren en ondanks het feit dat de jury duidelijk verklaart dat zij realisatie van de plannen niet als doel van de prijsvraag ziet. De beoordelingscriteria werd duidelijk aangegeven in een schema, maar de puntenwaarderingen per onderdeel ontbreken helaas. De vraag blijft of een dergelijk hooggekwalificeerde jury wel in staat is en durft te kiezen voor een simpele oplossing. Een eenvoudig ontwerp, dat strookt met de boerenlogica lijkt mij op zijn plaats, omdat deze toch een wezenlijk onderdeel vormt bij het ontstaan van een dorp. Alle ontwerpen zijn enigermate modieus, of wat men ook wel eigentijds noemt. Maar is het de "mode" van de ontwerpers of van de gebruikers? In het vaandel van de eerstgenoemden staan bijvoorbeeld de zonnepanelen, de hoekoplossingen, alleenstaanden, centraal wonen, enz. Wat staat in het vaandel van de gebruikers? In ieder geval zijn hun liefhebberijen niet in de beschouwingen betrokken. Rest mij nog te vermelden dat ook de jury heeft gekonkludeerd dat, door de boeg genomen, de inzendingen onder de maat waren. Het uit-

eindelijke resultaat van deze ideeënprjsvraag als geheel vind ik onder de maat. Hopelijk komen bij een eventuele volgende prijsvraag, die ontwerpers aan bod, die een reële oplossing kunnen bieden voor de nieuwbouw in kleine dorpen.

Tot slot enige korte notities bij de bekroonde ontwerpen.

"Chambre Solaire"

De inhoud van de woningen is ongeveer 400 m³, wat direkt al betekent dat het voor huurwoning niet geschikt is. De plattegronden stralen bepaald geen simpelheid uit en de teruggeroode woning in Baflo doet wat onlogisch aan. De titel is nogal vergezocht voor een Gronings dorp, maar misschien heeft dat te maken met het feit dat, de zon zich er hier meestal met een franse slag vanaf maakt?

"'n Moatpak"

Dit ontwerp bevat volgens mij goede ingrediënten voor realisering. De hoekoplossingen komen mij nogal geforceerd voor.

"Avondrood"

Het blijft natuurlijk een kwestie van smaak, maar ik zou er liever niet naast willen wonen en dat is toch ook een belangrijke kant van de zaak.

"1984"

Het bouwen van een villa in een dorp heb ik nooit als een probleem ervaren. Als zo danig voegt dit ontwerp dan ook niets nieuws toe, zelfs niet als idee. Het is overigens wel een "schone" villa.

"1 recht-2 averecht"

Een ontwerp dat een goede kans maakt om in de sociale woningbouw (huur) gerealiseerd te kunnen worden en wat ook een heldere indruk maakt.

Pier Holtrop is architect te Groningen en heeft ervaring met het ontwerpen van nieuwbouw in kleine dorpen. Hij heeft aan meerdere prijsvragen deelgenomen; niet aan de hierboven besproken prijsvraag.